

Akutní zánět zevního zvukovodu v souvislosti s vodními sporty

Swimmer's ear

Kateřina Fabiánová

Souhrn • Summary

Sdělení je věnováno problematice onemocnění zevního zvukovodu v souvislosti s vodní expozicí. O tomto samostatném onemocnění je dosud málo informací a údaje o nemocných jsou velmi nepřesné. Nicméně i z dostupných a odhadovaných počtů je zřejmé, že onemocnění postihuje významnou část populace a přes svůj mírnější průběh odčerpává ze zdravotnictví značné finanční částky. Celorepubliková data o výskytu tohoto onemocnění v ČR nejsou evidována.

The communication addresses the issue of swimmer's ear. Information on this disease entity is scarce and the available incidence data is more than inaccurate. Nevertheless, the presented data and estimates show that many persons are affected by the disease which, despite its mild course, substantially raises health costs. Swimmer's ear cases have not been reported in the Czech Republic at a country-wide level.

Zprávy CEM (SZÚ, Praha) 2011; 20(6): 215–216.

Klíčová slova: AOE, akutní zánět zevního zvukovodu, koupání, „swimmer's ear“

Keywords: AOE, acute otitis externa, swimming pools, swimmer's ear

V květnu letošního roku byl uveřejněn v MMWR (Morbidity and Mortality Weekly Report) zajímavý článek věnovaný epidemiologické problematice onemocnění pouze zevního zvukovodu v souvislosti s vodní expozicí.

S letními měsíci roku narůstají rekreační aktivity spojené s vodou – plavání, koupání, potápění, ať již v bazénech nebo ve volné přírodě. Stoupající teplota vzduchu a vody zlepšuje podmínky pro růst autochtých patogenů ve vodě. Zdrojem dalších patogenních mikroorganismů jsou také koupající se osoby. Některé mikroorganismy ve vodě přítomné mohou vyvolávat u lidí onemocnění gastrointestinálního traktu, kůže, očí, uší apod.

Jedním z onemocnění, které je s vodou spojenou, je i **akutní otitis externa** (AOE, swimmer's ear) – zánětlivé poškození zevního zvukovodu nejčastěji způsobené bakteriální infekcí. AOE může vzniknout, pokud po koupání zůstává v zevním zvukovodu delší doba voda, což umožňuje pomnožení přítomných patogenních bakterií s následným poškozením kůže zvukovodu.

Jako původci zánětů zevního zvukovodu jsou nejčastěji nalézány *Pseudomonas aeruginosa* a *Staphylococcus* spp.

Onemocnění má zřetelný sezónní výskyt s vrcholem v letních měsících roku. **Postihuje všechny věkové skupiny, ale častěji se vyskytuje u dětí a mladých lidí** (pozn. vyšší výskyt v těchto věkových skupinách pravděpodobně souvisí s jejich výraznými aktivitami ve vodě na rozdíl od starších věkových skupin). Souvislost mezi koupáním a vznikem AOE se ukázala jako velmi významná a riziko onemocnění AOE narůstalo s počtem dní strávených koupáním.

K hlavním příznakům AOE patří výrazná až extrémní bolestivost, svědění, zarudnutí a otok zevního zvukovodu, případně s hnisavým exsudátem.

Diferenciálně diagnosticky je třeba akutní zánět zevního zvukovodu odlišit od dalších onemocnění ucha spojených s výraznou bolestí, především od zánětu středního ucha.

Současná doporučení mají za cíl redukovat co možná nejvíce faktory, které zvyšují riziko AOE. Preventivní opatření směřují hlavně ke snížení expozice zevního zvukovodu vodě a k minimalizaci traumatického poškození zevního zvukovodu. Doporučuje se používat koupací čepici nebo speciální plavecké špunty do uší, po koupání uši důkladně vysušit, případně „vodu v uchu“ nakloněním a třepáním hlavy odstranit. V neposlední řadě je důležité vyhnout se koupání v znečištěné vodě.

Terapie AOE patří do rukou odborníků a spočívá v lokální léčbě antibiotiky, případně kortikoidy.

LITERATURA

1. Estimated Burden of Acute Otitis Externa, United States, 2003–2007. MMWR. 2011; 60(19): 605–644.
[on-line: <http://www.cdc.gov/mmwr/PDF/wk/mm6019.pdf>]
2. Springer GL., Shapiro ED. Fresh water swimming as a risk factor for otitis externa: a case-control study. *Arch Environ Health*. 1985; 40(4): 202–206.
3. Van Asperen IA, De Rover CM, Schijven JF. et al. Risk of otitis externa after swimming in recreational fresh water lakes containing *Pseudomonas aeruginosa*. *BMJ*. 1995; 311(7017): 1407–1410.
[on-line <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2544405/?tool=pubmed>]

MUDr. Kateřina Fabiánová
Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM
e-mail: kfabianova@szu.cz →

Poznámka NRL pro *E. coli* a shigely

V letech 2006–2010 bylo v NRL pro *E. coli* a shigely diagnostikováno celkem 10 kmenů *Vibrio alginolyticus*, které byly zaslány z výtěrů uší od pacientů s diagnózou akutní otitis externa. Ve většině případů bylo v anamnéze uváděno koupání v moři. *V. alginolyticus*, gram-negativní, oxidáza-pozitivní, halofilní mořská bakterie, patří mezi 5 nej-

důležitějších patogenních vibrií (*V. cholerae*, *V. parahaemolyticus*, *V. vulnificus*, *V. alginolyticus* a *V. fluvialis*) nalezených v klinickém humánním materiálu. Bývá uváděno jako původce infekcí zevního zvukovodu a také jako agens ranných infekcí. V laboratorní sbírce máme i jeden kmen, který byl izolován ze hnisané rány na chodidle pacienta, který šlápl na mořského ježka.

Monika Marejková
NRL pro *E. coli* a shigely, CEM